

Henrik Wickström sv

Skriftligt spörsmål om reformen av statsandelssystemet och situationen för kommuner med negativa statsandelar

Till riksdagens talman

Regeringen meddelade i november att reformen av statsandelssystemet inte framskrider under denna regeringsperiod. Frågan om statsandelarna väcker omfattande debatt, eftersom en förändring av systemet är ett nollsummespel där vissa kommuner vinner och andra förlorar. I en tid då många kommuners ekonomi är ansträngd är det förståeligt att varje förändring väcker oro och diskussion.

Det är självklart att statsandelssystemet behöver ses över, men en sådan översyn måste ske på ett rättvist sätt. Kommuner som förlorade anslag i samband med vårdreformen får inte drabbas på nytt. Samtidigt måste systemet bli mer transparent och får inte möjliggöra mycket låga kommunala skattesatser delvis på grund av statsandelarna.

I Finland finns knappt tio kommuner som har så kallade negativa statsandelar. En av dessa kommuner är Hangö stad, som betalar 1,5 miljoner euro i statsandelar till staten. I praktiken innebär detta att Hangö måste betala för att få ordna den lagstadgade basservicen. Detta är inte rättvist och strider mot syftet med statsandelssystemet.

Att återuppta en totalreform kan vara svårt, men det är viktigt att kommuner med negativa statsandelar får stöd redan innan en större reform genomförs. En möjlig lösning vore att rikta en del av de medel som regeringen reserverar för höjningen av statsandelarna enligt prövning specifikt till dessa kommuner. Detta kunde göras genom en separat ansökningsomgång som avviker från de ordinarie kriterierna.

Med hänvisning till 27 § i riksdagens arbetsordning ställer jag följande spörsmål till den minister som saken gäller:

Vad avser regeringen att göra för att underlätta situationen för de kommuner som har negativa statsandelar, och

har regeringen utvärderat möjligheten att inom ramen för höjningen av statsandelarna enligt prövning skapa en separat ansökan som särskilt skulle stödja kommuner med negativa statsandelar?

Skriftligt spörsmål SS 440/2025 rd

Helsingfors 9.12.2025

Henrik Wickström sv